

Resultater fra projekt ”Filosofiske samtaler i konfirmandundervisningen”

Af Dorete Kallesøe og Lærke Groth, VIA University College, læreruddannelsen Nr. Nissum og stiftere af Filosofipatroljen

»Jeg kan godt lide at tænke på konfirmationsundervisning som et fortroligt samvær mellem unge mennesker og en voksen, lidt ligesom en voksen der går med et barn i hånden, og man har en superfed samtale og glemmer tid og sted. Og jeg synes, at der med det større fokus på, hvordan man kan få filosofien til at virke, er kommet en langt større, nærmest fortrolighed, langt større samtaletilid og lyst til at være med. Det er blevet mere en fælles tænkepause at gå til konfirmandundervisning«.

Citatet stammer fra en af de præster, som deltog i projektet. Det er også ham, der har lagt formulering til overskriften.

I sommeren 2016 fik vi bevilget midler fra FUV til at gennemføre et projekt, hvor vi gennem workshops i »Filosofi med børn og unge« ville klæde en række præster på med henblik på at skærpe deres opmærksomhed på de filosofiske samtaler i konfirmandforberedelsen. Ud fra en række konfirmandundersøgelser var vores hypotese, at konfirmanderne vil opleve det at gå til præst mere vedkommende og relevant, når præsten i sin undervisning i højere grad formår at skabe et »eksistentielt øverum«, hvor der er plads til konfirmandernes egne spørgsmål, dialog og refleksion.

I efteråret 2017 kunne vi konkludere følgende:

»... hvis præsterne gennem P4C/Filosofi med børn formår at skabe et udvidet eksistentielt øverum, så vil konfirmanderne gennemgå en filosofisk dannelse og herigennem opleve konfirmandforberedelsen som mere relevant.«

Eksistentielt øverum

Betegnelse for et rum, hvor der er højt til loftet, hvor der ikke er rigtigt og forkert, og hvor de unge trygt kan hjælpe hinanden med at reflektere over de store spørgsmål i deres liv.

– Millenniumkonfirmander af Kirsten Grube Juul & Suzette Munksgaard

---

Hvad er P4C?

Når vi filosoferer med børn og unge, gør vi det på en særlig måde kaldet »P4C« (Philosophy for Children). Metoden kommer oprindeligt fra USA og er blevet videreudviklet i England af organisationen SAPERE, som har 2500 lærere om året på kursus i P4C. Her har vi også certificeret os. Vi fandt, at her var en måde at filosofere med børn på, som kunne anvendes i dansk skoleverden såvel som i præstens konfirmationsforberedelse.

P4C indeholder i sin filosofididaktik en struktur samt en række aktiviteter, hvor konfirmanderne tvinges til at flytte sig fysisk efter deres stillingtagen, valg eller prioriteringer; om de fx er enige eller uenige i et udsagn. Eksempler herpå er »Filosoffens frugtsalat« og »Begrebsbarometer«. Disse og andre kan findes i rapportens materialesamling og på filosofipatruljen.dk

Metoder og værktøjer

Samtalestrukturen tager sit udgangspunkt i de filosofiske spørgsmål, som konfirmanderne stiller. Det gælder for præsten om at styre ordet uden at blande sig med sine egne holdninger. Det kan være svært, men formålet med dialogen er, at konfirmanderne skal reflektere og tale sammen, dér hvor de er og finder det meningsfuldt. Præsten skal blot hjælpe dem på gлед og om nødvendigt udfordre deres synspunkter på en venlig måde.

Samtalestruktur

- Opvarmningsøvelse
- Stimulus/appetitvækker
- Spørgsmål formuleres af konfirmander
- Vælg spørgsmål (stem om)
- Samtale
- Sidste ord til alle
- Afrunding

Aktiviteter

- Gør tænkning til handling og gør det sjovt
- Træn filosofiske færdigheder som argumentation, holdningsdannelse, stilling-tagen, præcision og skelnen
- Træn lytte- og spørgekompetencer

Samtaleidealer

- Kig på og lyt til den, der taler
- Udtryk dig klart og kort
- Byg ovenpå den sidste taler; sig fx jeg er enig/uenig
- Begrund jeres udsagn og spørg efter begrundelser (spørg hvorfor?)

Projektets resultater

Gennem samarbejde med i alt otte præster fra hhv. Aarhus Nordre og Lemvig Provstier, som fik kursus og supervision i P4C, kom vi frem til følgende resultater, som vi bygger på hhv. videoobservationer af konfirmandforberedelsen, spørgeskemaer til konfirmanderne og interview med præsterne:

Resultater:

- Når præsterne inddrager P4C, taler præsten mindre og konfirmanderne mere. Konfirmandernes indlæg bliver også mere velformulerede og filosofisk begrundede
- Når præsten har en filosofisk tilgang, oplever konfirmanderne mere relevans
- Præsterne kan generelt se pointen med at overlade en del af ansvaret for samtalen til de unge, skønt det kan være svært at aflære sig trangen til at forkynde sandheden

---

Anbefalinger

På baggrund af projektets resultater har vi udarbejdet en række anbefalinger til præster, der gerne vil udvikle et eksistentielt øverum ved hjælp af filosofisk samtale.

Anbefalinger ved filosofiske samtaler i konfirmandundervisningen:

- a – Jo tidligere man efteruddanner sig i filosofisk samtale og går i gang med at filosofere, jo bedre. Det kan være svært, hvis man skal aflære sig for meget.
- b – Jo mere man får skrevet i sin årsplan og derved forpligter sig på, jo bedre.
- c – Jo mere man forbereder sig til samtalerne, jo bedre.
- d – Jo mere man øver sig i facilitation, evt. sammen med andre kolleger, jo dygtigere håndværker bliver man.
- e – Jo mindre præsten siger, jo mere siger konfirmanderne.
- f – Hav mod og tålmodighed til stilhed.

Foruden disse anbefalinger er I altid velkomne til at booke Filosofipatruljen til at komme og introducere præsterne i stiftet eller provstiet til P4C, hvor I i en workshop på egen krop og sjæl vil afprøve en række aktiviteter og deltage i en filosofisk samtale.

Læs hele rapporten her og få inspiration til filosofi med konfirmanderne på hjemmesiden og på facebook.